

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. X. Vtrum præter Philosophicas Disciplinas, necessaria sit hominibus
doctrina alia supernaturalis, ac divinitùs inspirata,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

1. Re- gum 20.
author intendit, intelligendus est, primò & proximè: per eum tamen mox sensus spiritalis intentus est, & quandoque magis quam literalis. Non secus ac cum Ionathas dixit puero suo, *Ece ibi est sagitta porro ultra te*. Licet proximè intenderet, ut puer tolleret sagittam, qua ultra eum iacta fuerat: magis tamen intendebat, ut David illis verbis admonitus, fugiendum sibi esse intelligeret, ne à Saule caperetur.

Quæres tertio, an idem locus Scripturæ possit plures sensus literales habere?

Respondeo affirmativè, cum D. Thoma hic in fine corporis articuli, ubi sic ait: *Quia sensus literalis est quem author intendit: author autem Sacre Scripturæ Deus est, qui omnia simul sub intellectu comprehendit, non est inconveniens, ut dicit Augustinus 12. Confessi etiam secundum litteralem sensum, in una littera scripturæ plures sint sensus*. Quod scripturæ Interpretes pluribus exemplis declarant: duo tantum hic sufficient. Primum sumitur ex illo Psalmi 2. *Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te*, quod de aeterna nativitate Christi intelligitur à Paulo ad Hebræos 1. de Resurrectione autem Christi intelligitur ab eodem Actor. 13. & potest etiam intelligi de nativitate temporali ex Beata Virgine: certum est autem quod Paulus, cum in illis locis disputaret contra Iudæos, non nisi in sensu literalis locum istum intelligebat, alioquin ejus probatio non fuisset efficax. Secundum Exemplum petitur ex illo Osee 11. *Ex Aegypto vocavi filium meum*, qui ad litteram non tam de populo Israëlito, quam de Christo intelligitur, ut videri potest apud Scripturæ Interpretes.

ARTICVLVS X.

Vtrum præter Philosophicas Disciplinas, necessaria sit hominibus, doctrina alia Supernaturalis, ac divinitus inspirata?

89. **A**FFIRMAT D. Thomas art. 1. hujus quaestionis, idque probat duplici ratione. Prima est: cum homo ordinetur ad Deum tanquam ad finem supernaturalem, & totius naturæ creatæ vires excedentem, indiget aliquâ cognitione supernaturali, quæ illum dirigat ad hujusmodi finem consequendum, subindeque doctrinâ aliquâ supernaturali, ac divinitus inspiratâ. Secunda petitur ex eo quod veritas de Deo, per solam rationem naturalem investigata, non nisi per longum tempus, & cum admixtione multorum errorum, homini proveniret, ut manifestum est in antiquis Philosophis: quot enim errores protulit antiqua & Pagana Philosophia? Plato innumeras ideas per se subsistentes, & à singularibus separatas finxit, Pythagoras animarum transmigrationem somniavit, Averroës ridiculam de communi intellectu sententiam excogitavit, Heraclitus rerum omnium motionem imaginatus est, Nicæus & Aristarcus, perpetuam Sphaerarum cœlestium quietem statuerunt; Democritus, Epicurus, & Anaxagoras, atomorum compositionem, Aristoteles mundi æternitatem docuit. Denique, ut ait Tertullianus, *Plus hominibus nocuit quam profuit antiqua Philosophia, à qua hæreses omnes subornantur*.

A hæc omnium errorum genitrix, alvix, gubernatrix, ornatricis: Hæreticorum Patriarcha fuere Philosophi, de quorum ingenio omnis hæresis animatur. Ut ergo tutius & expeditius, ad ea quæ de Deo lumine naturali cognosci possunt, percipiendâ, dirigeretur humanæ mentis acies; ne dum utilissima, sed etiam simpliciter necessaria ei fuit divinæ & supernæ lucis infusio, & doctrina quædam seu scientia supernaturalis, ac divinitus inspirata, cujus fulgentissimis radiis, effusa hominum mentibus errorum tenebræ fugarentur, ipsaque veritas, omni deterfa fallarum opinionum caliginè, mundo clarissimè innotesceret.

B Caterùm gravis difficultas est, quid per doctrinam divinitus inspiratam intellexerit D. Thomas? Ratio dubitandi est, quia ut optimè arguit Caietanus, ex una parte, non videtur posse explicari Doctor Sanctus de fide: tum quia, si in primo articulo hujus quaestionis, intendisset probare necessitatem fidei, non debuisset id repetere 2. 2. quaest. 2. art. 3. ubi tamen ex professo demonstrat fidei necessitatem: tum etiam, quia in hac prima parte, valde æquivocè processisset, cum manifestum sit, ipsum art. 2. & sequentibus agere de scientia Theologiæ, non autem de fide. Ex alia verò parte, non videtur minus inconveniens, ipsum de scientia Theologiæ explicare, necessitatem enim doctrinæ revelatæ probat, quia homo ordinatus est ad finem supernaturalem, quem proinde oportuit hominibus per doctrinam aliquam supernaturalem manifestari; hoc enim sufficienter præfatur per fidem, nec ullatenus ad id necessaria est scientia Theologiæ, ut experientiâ constat, cum plures idiotæ & mulieres, absque tali scientia, salutem æternam consequantur.

C Huic dubitationi & difficultati responderet doctissimus ille Cardinalis, quem sequuntur plures ex nostris Thomistis, Sacram Doctrinam non accipi à D. Thoma in primo articulo hujus quaestionis, nec pro fide præcisè sumpta, nec pro Theologia præcisè, sed pro Sacra Doctrina ut sic, prout præcendit à fide & à Theologia, & est aliquid commune & superius ad utramque. Per quam responsonem putat utriusque partis supra relaxatâ inconvenientiâ devitare: sic enim primò optimè salvatur, quomodo sacra doctrina sit necessaria cuilibet homini, ut suum finem supernaturalem cognoscat; quia licet, ut supra dicebatur, hoc non videatur posse verificari de scientia Theologiæ, verificatur tamen de fide, ac proinde de sacra doctrina, quæ habet rationem generis ad fidem & Theologiam; cum quidquid de speciebus disjunctim enuntiatur, conjunctim generi possit attribui. Ex alia verò parte, non sequuntur absurda supra adducta: nō quidè prius, quia in secunda secundæ agit de sacra doctrina non in genere, sicut hic, sed in specie, & in particulari de fide: nec posterius, quia nulla est æquivocatio incipere à sacra doctrina in genere. & postea descendere ad illam in specie, imò hæc est methodus generalis in tradendis scientiis, ut prius incipiatur à communibus, & postea ad particularia descendatur. Hæc responso & doctrina valde probabilis est.

D Non caret etiam probabilitatè, quod dicunt Navaretæ, & Ioannes à S. Thoma, alijque ex Discipulis D. Thomæ, nempe S. Doctorem, per Sacram Doctrinam, Theologiam propriè & specificè sumptam intelligere: nam de eadem om-

nino doctrina, de qua S. Thomas art. 1. inquirat, utrum sit necessaria: articulis sequentibus quaerit, an sit scientia, sapientia, argumentativa &c. Sed hæc de sola Theologia, propriè & specificè sumpta, intelligi possunt: Ergo etiam in primo articulo, ubi agit de necessitate sacræ doctrinæ, per sacram doctrinam intelligit Theologiam propriè & specificè sumptam, non verò sacram doctrinam in communi, abstrahentem à fide & Theologia. Ut autem rationi dubitandi in contrarium supra adductæ satisfiat.

Observandum est, aliud esse Theologiam omnibus hominibus esse necessariam ad salutem, & aliud, necessarium esse omnes homines esse Theologos, ut salventur: sicut aliud est dicere, cuilibet in regno existenti, Princeps necessarius est, & aliud necessarium est cuilibet in regno existenti esse Regem: ad primum enim sufficit quemlibet in regno existentem, indigere gubernatione & administratione Principis, quod sicut verum esse potest, absque eo quod quilibet sit Rex, ita & potest esse verum, quod cuilibet fidei necessaria sit Theologia, quamvis non sit necessarium, quemlibet esse Theologum. Hoc supposito.

93. Ad rationem dubitandi respondetur, negando Theologiam non esse necessariam omnibus fidelibus, aut quòd fideles, sine Theologia, per solam fidem, possint sufficienter salutem æternam consequi. Ratio hujus est, quia sine Theologia impossibile est, loquendo juxta legem Dei ordinariam, conservari fidem in Ecclesia, aut quemquam ad fidem converti, vel in ea perseverare; ut enim ait Augustinus: *Per eam fides saluberrima in nobis gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur*, quod (ut interpretatur D. Thomas) intelligendum est, *per modum exterioris persuasionis*: cum enim fides sit ex auditu & prædicatione, juxta illud ad Roman. 10. *Quomodo credent ei quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?* rationes quibus Theologia ostendit rerum credendarum possibilitatem, credibilitatem, aut veritatem, & quibus contrarios errores impugnat, credendique impedimenta removet, plurimum conducunt, imò necessariae sunt, ut ordinario & connaturali modo, fides generetur, & nutriatur, firmaque & stabilis sit in illis qui eam susceperunt. Unde Ambrosius in illud Lucæ 5. *Laxate retia in capturam*, sic ait: *Quæ sunt Apostolorum quæ laxari iubentur retia, nisi verborum complexiones, & quasi quidam orationis sinus, & disputationum recessus, qui eos quos ceperint non amittant?*

ARTICVLVS XI.

Virum Theologia Scholastica sit utilis aut perniciofa Ecclesiæ?

94. Hanc questionem movemus, ut hæreticorum refellamus insaniam, qui adeo à Theologia Scholastica abhorrent, ut eam non solum inutilem, sed etiam perniciosam Ecclesiæ dicant. Nam Philippus Melancthon in Apologia pro Lutero, ait Lutetiæ natam esse prophanam Scholasticam, eaque admisâ, Evangelium obscuratum, ac fidem extinctam fuisse. Ipse verò Lutherus in libro contra Iacobum Latomum, Theologiam Scholasticam, nihil aliud esse dixit, nisi inscitiam veritatis, inanemque fallaciam, quam ad Colof. 2. præcauere monet Apostolus.

Tom. I.

A Et in libro de abroganda Missa, Christianas Academias, in quibus ea traditur, vocat homo impurissimus, *Anti-Christi Lupanaria*. Easdem longe antea Wiclefus appellaverat, *Castra Cainitica*. Similiter Calvinus in suis institutionibus, Theologos Scholasticos passim vocat *Asinos cornutos, bestias bipedes, & Sophistas*, & eos velò Christum texisse, atque infinita mala Christianæ reipublicæ intulisse affirmat. Nec mirum, si lupi canes, & Ecclesiæ impugatores, ejus propugnatores, & fidei Atletas atque Atlantes, tam vehementi odîo prosequantur.

Eisdem etiam Scholasticis valde infensum fuisse Iansenium, constat ex libro suo proœmiali, in quo quibuscumque potest modis, nititur eos in contemptum adducere; illos enim negligentia vel oscitantia in scriptis Sanctorum Patrum evolvendis, ignorantia crassæ in rebus fidei intelligendis, temeritatis & audacia in eisdem suo sensu explicandis, effrenata licentia in serendis quaestionibus inutilibus, de Angelorum principiis specificantibus, & individuantibus, de intelligendi speciebus, modo, duratione; de loco eorum, motu, operationibus, & similibus infinitis; aliorumque non vulgarium criminum reos facit.

Sed quis verè Catholicus, non audiat potius summos ipsos Pontifices, de Theologia Scholastica, ejusque Professoribus, ita loquentes, & universæ Ecclesiæ præscribentes: *Ad Theologicae professionis studium aliqui destinentur, qui cum edocti fuerint, in Dei Ecclesia, velut splendor fulgeant firmamenti: ex quibus postmodum copia possit haberi Doctorum, qui velut stelle in perpetuas æternitates mansuri, ad iustitiam valeant plurimos erudire*. Quod statutum Honorij Papæ habetur insertum iuri Canonico, cap. *Susper specula, de Magistris*. Quis etiam potius non aufertur Martinum 1. in epist. ad Constantinum Imperat. dicentem: *Theologiam thûs purum & eximium, & optimi odoris esse; myrrham conservatricem bonorum, & contrariorum expultricem doctrinam*. Quis Augustinum Iprensensem præponat Hipponensî, dicenti lib. 2. de doctrina Christiana cap. 31. *Disputationis disciplina, ad omnia genera quaestionum, quæ in litteris sanctis sunt penetranda, & dissolvenda plurimum valet: tantum ibi cavenda est libido rivandi, & puerilis quaedam ostentatio decipiendi adversarium*. Quis nesciat Theologos Scholasticos multum rempublicam Christianam juvasse, ad definiendas res fidei, & dissolvendas hæreticorum versutias & cavillationes? Quis denique ignoret in Conciliis œcumenicis, quæ post D. Thomam, Theologorum Scholasticorum Principem, congregata fuere, plurima decreta ex ejus libris fuisse desumpta; ut testatur Pius V. in Bulla quâ S.

D omnia genera quaestionum, quæ in litteris sanctis sunt penetranda, & dissolvenda plurimum valet: tantum ibi cavenda est libido rivandi, & puerilis quaedam ostentatio decipiendi adversarium. Quis nesciat Theologos Scholasticos multum rempublicam Christianam juvasse, ad definiendas res fidei, & dissolvendas hæreticorum versutias & cavillationes? Quis denique ignoret in Conciliis œcumenicis, quæ post D. Thomam, Theologorum Scholasticorum Principem, congregata fuere, plurima decreta ex ejus libris fuisse desumpta; ut testatur Pius V. in Bulla quâ S. Thomam quintum Ecclesiæ Doctorem declaravit, & refert Cardinalis Baronius in notis ad martyrologium Romanum, septima die Martij. Id etiam eleganter declaratur in oratione habita ad Patres Concilij Tridentini, quæ in actis ejusdem Concilij habetur, in ea enim dicitur: *Nulla ab ejus felici exitu Concilia, sine sacro Doctore celebrata fuisse, & ad illum velut ad Lydium lapidem, si quid ambiguitatis aut controversiæ exortum esset, communibus votis Patres Concilij voluisse referri*.

Majus aliquid narrat Didacus de Payva, Doctor Lusitanus, tomo 2. Sermonum de sanctis, ferm. 2. de S. Thoma: refert enim, ut testis oculatus, quod sessione 21. in qua statuitur do-

D ij